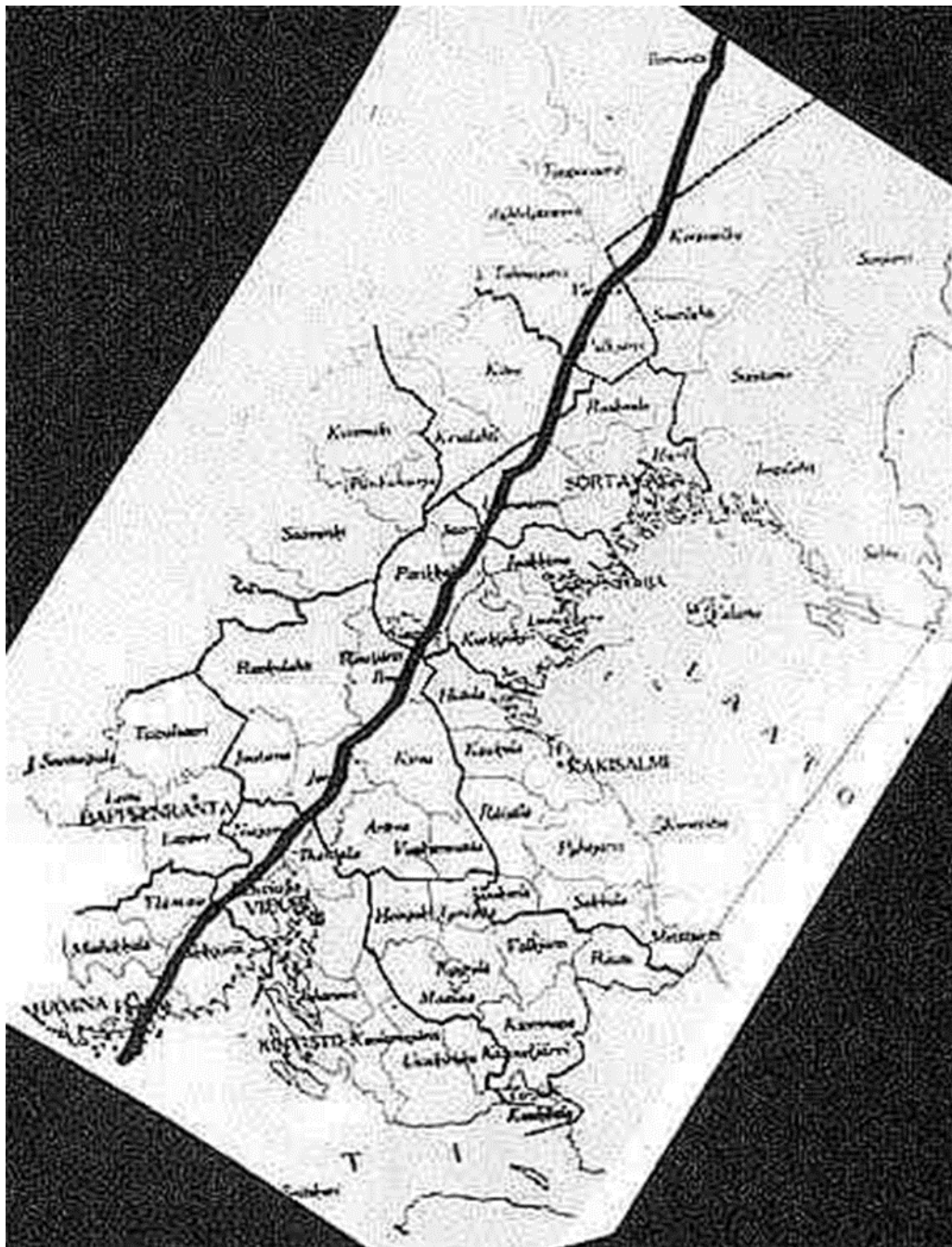


Ekaterina Kela / Dmitrii Kononykhin

## Matkareitit Karjalaan



Opinnäytetyö

Matkailu-, ravitsemus- ja  
talousala

Matkailu koulutusohjelma

Syksy 2017



KAJAANIN  
AMMATTIKORKEAKOULU  
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

## **Tiivistelmä**

**Tekijä(t):** Kela Ekaterina & Kononykhin Dmitrii

**Työn nimi:** Matkareitit Karjalaan

**Tutkintonimike:** Restonomi (AMK), matkailuala

**Asiasanat:** matkailu, Karjala, karjalaiset, ajoreitit

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön aiheen on erilaisten matkareittien suunnittelu Karjalan alueella, jonka avulla matkailija voi tutustua Karjalan alueen monikulttuurisuuteen, nähdä karjalaisen kulttuurin eroavaisuudet, avartaa itsellensä karjalan kulttuurin rikkauden ja omaperäisyyden ja vierailta myös Suomelle ja Venäjälle merkittävillä historiallisilla paikoilla.

Työssä kuvataan toiminnallisen työn perusteita, matkan järjestämistä ja sen johtamista, matkailun lainsäädäntöä sekä Venäjälle matkustamiseen liittyviä asioita. Kohderyhmäksi oli valittu suomalaiset asiakkaat, jotka suunnittelevat matkustamista Venäjälle, ja ne, joilla on jo voimassa oleva viisumi. Pystyäkseen suunnittelemaan mahdollisimman kiinnostavat reitit opinnäytetyössä on käytetty laadullista tutkimusmenetelmää, jonka avulla on selvitetty suomalaisten matkailijoiden kiinnostuskohteet Venäjällä, mahdolliset esteet matkustamiselle ja muut opinnäytetyölle hyödylliset asiat.

Matkareitit kattavat Karjalan eri osia sekä Venäjän että Suomen alueella ja kulkevat karjalaisten kylien läpi poiketen myös Petroskoissa ja vepsäläisten kylässä.

## **Abstract**

**Author(s):** Kela Ekaterina & Kononykhin Dmitrij

**Title of the Publication:** Travel routes in Karelia

**Degree Title:** Bachelor's Degree in Tourism

**Keywords:** travelling, Karelia, travel routes, Karelias

The purpose of this functional thesis was to create travel routes in Karelia region, where traveler can explore the multicultural nature of Karelia, to see the differences, the richness and originality of Karelian culture, and to visit important historical places close to Finland.

The study describes the basics of functional thesis, trip organization and its management, tourism legislation, and information and facts, which are beneficial to know while travelling in Russia. Travelers from Finland, who have already had valid visa and those, who are planning to visit Russia, were chosen as participants. To create the most interesting routes, qualitative research method was used to gain information from the Finnish travelers. They were asked about the places of interest in Russia and about possible barriers concerning travelling in Russia.

The created travel routes cover both Russian and Finnish Karelia and they lead mainly through Karelian villages, including also a visit to the capital of the Karelian Republic Petrozavodsk and the villages in Veps.

## Sisällys

1	Johdanto .....	1
2	Toiminnallinen opinnäytetyö .....	2
2.1	Mikä on toiminnallinen opinnäytetyö? .....	2
2.2	Tutkimusmenetelmät .....	3
2.3	Kehittämistehtävä.....	3
3	Suomalainen asiakas .....	5
4	Matkan järjestäminen .....	8
4.1	Tavoitteena hyvä matkailupalvelu.....	8
4.2	Matkan johtaminen.....	9
4.3	Turvallisuus ja riskit.....	10
5	Matkareitit ja kulttuurimatkailu .....	12
5.1	Matkareitit .....	12
5.2	Kulttuurimatkailu.....	13
5.3	Etninen matkailu.....	15
5.4	Etnisen matkailun luokittelu .....	16
6	Matkailun lainsäädäntö .....	18
6.1	Valmismatka .....	18
6.2	Muut määritelmät .....	18
6.3	Matkaesite.....	19
6.4	Ulkomaan valmismatkasopimuksen syntyminen.....	20
6.5	Matkajärjestäjän velvollisuudet .....	20
7	Matka Venäjälle .....	23
8	Karjala .....	27
8.1	Karjalan historia .....	27
8.2	Karjalan Tasavalta .....	28
8.3	Karjalan kieli.....	29
9	Pohdinta.....	30
	Lähteet .....	33

## 1 Johdanto

Suomella ja Venäjällä on pitkä yhteinen historia, jonka vaikutus näkyy tänäkin päivänä erilaisissa toimialoissa. Näillä kahdella valtiolla on yhteinen raja, joka on aina vaikuttanut historiallisiin tapahtumiin molemmin puolin, kuten positiivisesti mutta myös negatiivisesti. Se on auttanut suomalaisen ja venäläisen kulttuurien vuorovaikutuksen syntyä, jossa suurin merkitys tuli karjalan kansasta – kansasta, joka imi itseensä suomalaisen kulttuurin tapoja ja kielen, mutta samaan aikaan myös venäläisen kulttuurin perinteitä.

Tämän opinnäytetyön päätavoite on tutustuttaa matkailijoita monikulttuuriseen Karjalaan, eri Karjala alueella asuvien kansojen tapakulttuuriin ja elämäntapoihin sekä myös merkittäviin historiallisiin kohteisiin: näyttää Karjalan kulttuurin rikkaus ja omaperäisyys, sekä osoittaa samanlaisuuden Pohjoismaiden kansojen ja niiden kulttuurien kanssa ja näyttää kulttuurien vuorovaikutusta menneisyydessä ja nykyaikana.

Tässä opinnäytetyössä kuvataan useita mahdollisia matkareittejä Karjalaan, joista jokainen omatoiminen matkailija voi valita itselle sopivamman mielenkiinnon kohteita ja matkan pituutta huomioon ottaen. Myös erilaiset matkailutoimistot voivat hyödyntää opinnäytetyön reittejä omassa toiminnassaan. Varsinaista toimeksiantajaa ei ole, vaan opinnäytetyössä sen laatijat toimivat itse virtuaalisina matkanjohtajina.

Samalla tämä opinnäytetyö luo pohjan seuraavalle opinnäytetyölle lähteä matkaan tutki-  
maan opinnäytetyössä suunniteltuja reittejä ja kehittämään niitä.

## 2 Toiminnallinen opinnäytetyö

Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen, mitä tarkoittaa, että tavoitteena on jonkun tietyn tuotteen tai palvelun tuottaminen ja sen raportointi. Toiminnallisen opinnäytetyön toteuttamistapa on selvityksen tekeminen viestinnällisen keinoin. Tietoja voi hakea erilaisesta kirjallisuudesta tai Interinteistä, kuten myös tutkimuksista tai hankkimalla konsultointia. Toteuttamistapaa valittaessa on hyvä pohtia, minkälainen toteuttamismuoto olisi paras tuotteen idealle siten, että se palvelisi asiakas-ryhmää parhaiten. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 51–53.)

### 2.1 Mikä on toiminnallinen opinnäytetyö?

Toiminnallisessa opinnäytetyössä yhdistyvät käytännön toteutus ja sen raportointi käyttäen tutkimusviestinnän keinoja. Tavoitteena on tuottaa joku konkreettinen tuote: tapahtuma, näyttely, matka, opas tai joku muu tuotos. (Vilkkä 2003, 9.)

Tämän tyyppisessä opinnäytetyössä toimeksiantajan löytäminen on suositeltu. Prosessin avulla on mahdollista herättää enemmän kiinnostusta tuotosta kohtaan, verkostoitua ja kehittää omaa osaamista. (Vilkkä 2003, 16.)

Toiminnallisen opinnäytetyön tekemistä lähdetään tekemään aiheanalyysistä, jonka avulla pystyy paremmin hahmottamaan ja selvittämään itselle opinnäytetyön vaiheet, kuten myös käsittelemään idean tarkemmin. Aiheen on hyvä innostaa tekijää, että motivointi työn tekemiseen säilyy. Aiheanalyysin jälkeen tehdään opinnäytetyön toimintasuunnitelma, jonka avulla selvitetään itselle, mitä ollaan tekemässä, miten ja miksi tehdään. Suunnitelman tavoite on näyttää idean olevan hyvin harkittu ja perusteltu. (Vilkkä 2003, 23–25.)

Tämän opinnäytetyön tavoite on järjestää virtuaaliset matkat Karjalan Tasavaltaan, joiden avulla pystyy tutustumaan alueen monikulttuurisuuteen, näyttää Karjalan kulttuurin rikkauden ja omaperäisyyden, sekä osoittaa samalaisuuden alueella asuvien ja Pohjoismaiden kansojen kulttuurien kanssa. Samalla tämä opinnäytetyö antaa pohjan seuraavalle opinnäytetyölle lähteä matkaan näitä reittejä seuraten, tutkia ja kehittää niitä.

## 2.2 Tutkimusmenetelmät

Toiminnallisessa opinnäytetyössä käytetään kahta tutkimusmenetelmää: laadullista ja määrällistä.

Määrällisessä tutkimusmenetelmässä tietoja analysoidaan tunnusluvuilla, kuten prosentteina, ja esitetään taulukkona tai kuviona. Tätä menetelmää tarvitaan opinnäytetyön tueksi, kun on kerättävää mitattavaa numeraalista tietoa. Määrällistä tutkimusmenetelmää käyttäessä on hyvä muistaa laatia myös tutkimussuunnitelma saatavien vastausten analyysin tueksi. (Vilkkä 2003, 56–59.)

Laadullista tutkimusmenetelmää, jota tässäkin opinnäytetyössä käytetään, tarvitaan silloin, kun halutaan selvittää tuotteen ilmiön kokonaisuudessa. Tietoja kerätään haastattelemalla eikä niitä tarvitse analysoida, vaan käyttää konsultaationa tai idean lähteenä. (Vilkkä 2003, 63–64.)

## 2.3 Kehittämistehtävä

Matkailu Karjalan tasavallassa on viime vuosina vilkastunut paljon. Kaikista suosituimmat toimialat keskittyvät aktiiviseen lomanviettoon, maaseutumatkailuun, tarahutumamatkailuun ja liikematkailuun. (Карелия. Туристский портал. Путеводитель. 10.10.2017.)

Tämän opinnäytetyön kehittämistehtävä on räätälöidä matkareittejä suomalaisille asiakkaille, joista jokainen voi valita itselle sopivamman oman kiinnostuksensa mukaan. Pää-sääntöisesti reitit suunnitellaan niin, että matkustajilla on mahdollisuus tutustua Karjalan kansojen kulttuurin rikkauteen ja omaperäisyyteen, samalla myös nauttia Karjalan luonnon kauneudesta ja historiallisista matkailukohteista. Reitit tukevat myös Karjalan kulttuurin ja kielen säilyttämistä.

Opinnäytetyön tarkoitus on tutkia matkan suunnitteluun ja järjestämiseen liittyviä asioita, kuten myös oppia olemaan matkanjohtajana. Opinnäytetyön tuloksena on onnistunut matka asiakkaan näkökulmasta, josta tutkimusongelmaksi nousee myös suomalaisen matkailijan luonne ja kiinnostus Karjalaa kohtaan.

Tälle opinnäytetyölle tekijöiden asetetut tavoitteet ovat:

- osata suunnitella ja tuottaa kulttuurimatka/matkareitti Karjalaan
- työskennellä monikulttuurisessa ympäristössä
- järjestää kansainvälisiä matkoja
- osata hyödyntää kansallisen kulttuurin ominaispiirteitä matkailun kehittämisessä.



### 3 Suomalainen asiakas

Opinnäytetyön matkat Karjalaan ovat räätälöityjä pääsääntöisesti suomalaisille asiakkaille. Tämä johtuu siitä, että Suomesta Venäjälle on helppo matkustaa, autolla, junalla tai linja-autolla. Monella suomalaisella on jo voimassa oleva viisumi Venäjän matkaa varten, ja he matkustavat säännöllisesti rajan taakse tekemään edullisimpia ostoksia.

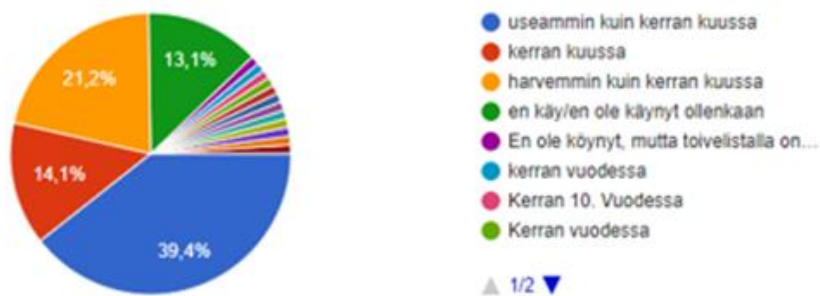
Tyypillinen suomalainen asiakas matkustaa ulkomaille lämpimiin eksoottisiin rantaloma-kohteisiin (Pesonen, Mönkkönen & Honkkanen 1999, 21). Tilastokeskuksen mukaan kesällä 2017 matkoja Etelä-Eurooppaan tehtiin 610 000 matkaa. Suosituimmat kohteet olivat Kreikka, Espanja ja Italia. Matkojen määrä on huomattavasti kasvanut viime vuodesta. Suurin osa matkoista oli tehty ilma- ja meriteitse. Automatkoja Suomen ulkopuolelle suomalaiset matkustivat 0,3 miljoonaa kertaa.

Yhä useampi suomalainen kiinnostuu yksityisen matkajärjestäjän palveluista, jotka ovat erikoistuneet tekemään matkoja tietyille alueelle. Sellaisten matkojen ideat ovat saaneet alkunsa kiinnostuksesta tiettyä aluetta kohtaan, jonkin aktiviteetin harrastamisesta tai uusien kohderyhmien löytämisestä. (Pesonen 1999, 21.)

Tässä opinnäytetyössä oli käytetty laadullista tutkimusmenetelmää, jonka tarkoituksena oli tarkentaa tietoja suomalaisen asiakkaan tarpeista matkustaa Venäjälle, mihin päin Venäjää matkoja tehdä eniten, suomalaisen matkailijan kiinnostuksen kohteista, kuten myös mahdollisista matkustamiseen liittyvistä esteistä. Tutkimusta toteutettiin Google Forms virtuaalisten kyselylomakkeiden avulla, jotka oli jaettu Facebookissa ”Lytän tankkaajat” ryhmässä. Kyseinen ryhmä on tarkoitettu kaikille rajan yli matkustaneille ihmisille Vartius – Lyttä rajanylityspisteessä, ja siinä on yhteensä 2 998 osallistujaa. Melkein kaikki vastanneista (97,9%) asuvat Suomessa, suurimmaksi osaksi Kainuussa. Vastauksia on saatu yhteensä 99 kappaletta, joista kävi ilmi seuraavat asiat:

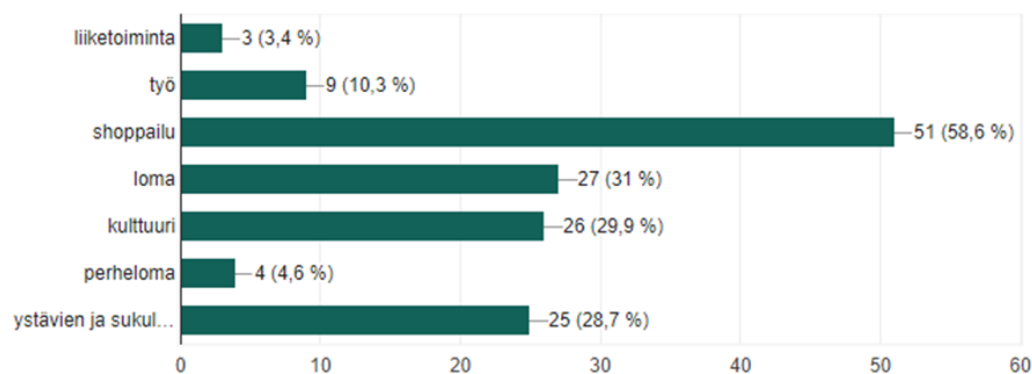
- Melkein puolet vastaajista vierailee Venäjällä useammin kuin kerran kuussa (kuva 1)
- Matkan tarkoituksena shoppailu, kulttuuri, lomamatkat ja ystävien luona vierailu nousevat etusijalle (kuva 2)
- Oma autoa käytetään kulkuvälineenä kaikista eniten, mutta juna ja linja-auto ovat myös suosittuja (kuva 3)

99 vastausta



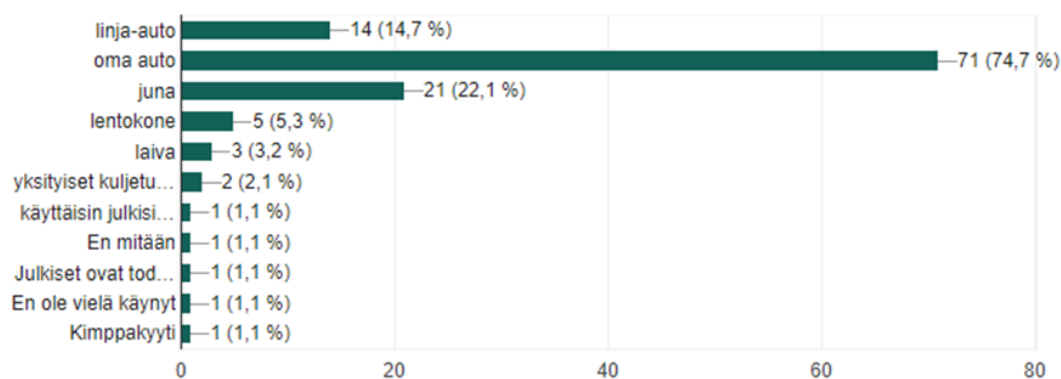
Kuva 1. Miten usein käynte Venäjällä?

87 vastausta



Kuva 2. Mikä on matkan tarkoitus?

95 vastausta

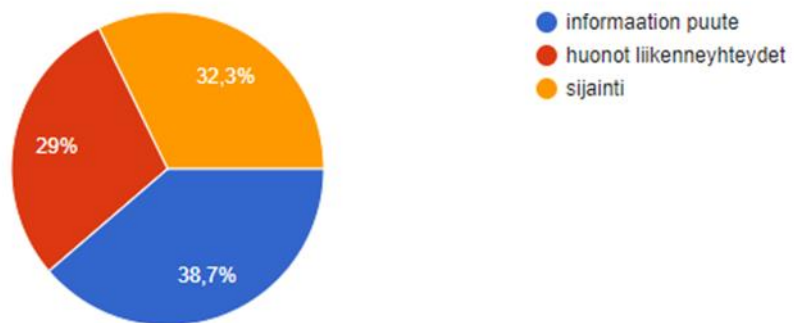


Kuva 3. Minkälaisia kulkuvälineitä Te käytätte Venäjälle matkustaessa?

Tutkimuksessa tuli selvästi ilmi, että kulttuuri (56,4%) ja ostokset (59,6%) houkuttelevat matkailijoita matkustamaan Venäjälle eniten. Toisella sijalla vetovoimatekijöitä ovat loman vietto (24,5%), keittiö (21,3%) ja luonto (21,3%).

Vastauksista voi myös päätellä, että merkittäviä esteitä matkustamiselle ei ole olemassa. Kysymys ”Mikä estää Teitä matkustamaan Venäjälle?” sai vain 31 vastausta, mikä on alle puolet koko vastanneiden määrästä. Tästä voimme päätellä, että suurin osa vastanneista ei näe olevan minkälaista estettä Venäjälle matkustamisessa. Vastanneiden mielipiteet kuitenkin jakautuivat melkein tasaisesti. Huonot liikenneyhteydet, informaation puute ja paikkojen sijainti hankaloittavat matkustamaan Venäjällä (kuva 4).

31 vastausta



Kuva 4. Mikä estää teitä matkustamasta Venäjälle?

Kyselyn perusteella voidaan päätellä, että suomalaiset matkailijat tekisivät mielillään kulttuuri ja ostosmatkoja Venäjälle, jos heillä olisi enemmän informaatiota. Tämän takia opin-näytetyön suunnitellut matkareitit Karjalaan ovat hyödyllinen tieto suomalaisille matkailijoille. Oma auto ratkaisee kulkuyhteyksien ongelman, mutta pitää muistaa ottaa huomioon Venäjän teiden kunto.

## 4 Matkan järjestäminen

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on suunnitella virtuaaliset matkareitit Venäjän Karjalaan. Matka on tuote, jota tässä opinnäytetyössä toteutetaan. Matkailutuotetta on mahdollista käsittää eri tavalla: toisaalta se on tuottajan tarjoama palvelu, mutta samalla se on asiakkaan ostama kokonaispaketti. (Verhelä & Lackmann 2003, 15.)

Mutta millainen on onnistunut matka? Mitä kaikkia matkan järjestäjän ja asiakkaan pitää tietää ennen matkalle lähtöä? Mihin kannattaa varautua? Kaikki eivät välttämättä tietää vastauksia näihin kysymyksiin.

### 4.1 Tavoitteena hyvä matkailupalvelu

Teoriassa hyvän matkailupalvelun käsitettä on helppo ymmärtää: hyvä tuote tyydyttää sekä sen tuottajaa että ostajaa (Verhelä 2003, 74). Mutta mistä kaikista kriteereistä se muodostuu?

Suunnitellessa hyvää tuotetta on pohdittavaa tarkkaan seuraavat asiat:

#### **Idea**

Ideointivaiheessa on tärkeää tietää, onko kyseessä uusi tuote vai onko se vanhan tuotteen uudelleen eloon herättäminen, onko se paras vai huonoin idea, onko sen realistista toteuttaa, onko samanlaista jo olemassa ja miten sitä on mahdollista kehittää (Heikkinen 19.9.2017).

#### **Asiakasryhmät eli segmentit**

Tuotteistajan on tärkeä ymmärtää mitkä ovat hänen asiakkaansa, jotta tuotetta voidaan suunnitella niin, että se vastaa asiakkaiden tarpeita ja ratkaisee heidän ongelmiaan. Yleisimmät kriteerit ovat asiakkaan elämäntilanne, motivaatio, harrastukset, mieltymykset ja syyt lähteä matkalle. Tällöin voidaan kehittää tuotteen, jolla on vahva kilpailuetu. (Tonder 2013, 39.)

#### **Asiakaslupaus**

Määritelmä "asiakaslupaus" tarkoittaa sitä, että yritys on sitoutunut asiakkaansa niin vahvasti ja tarjoaa asiakkaalle juuri hänen kaipaamia palveluita, tyydyttää täysin

asiakkaan tarpeita, joka antaa asiakkaalle syyn olla kyseisen yrityksen asiakkaana (Tonder 2013, 59–60).

### **Konseptointi**

Hyvän palvelukonseptin sisällön rakentaminen on haastava tehtävä, jossa pitää ottaa huomioon matkailun klusterin lisäksi myös asiakkaan tarpeet. Konseptointia kannattaa kuitenkin lähteä miettimään asiakkaan halun ja tarpeen kannalta. (Tonder 2013, 73,82.)

### **Hinnoittelu**

Hinnan määrittämisellä on tärkeä rooli kannattavuuden näkökulmasta, jota voidaan asettaa kolmesta eri näkökulmasta: kustannusperusteiden hinnoittelu, hinnoittelu markkina- ja kilpailun perusteella tai tavoitehinnoittelu (Tonder 2013, 90). Itse lähtisimme pohtimaan asiaa hinta/laatu- suhteen pohjalta.

## **4.2 Matkan johtaminen**

Matkan johtaminen et tarkoita pelkästään sitä, että ollaan vastuussa matkasta, vaan se on myös ohjelmalvelun kokonaisuutta. Asiakkaan elämys matkan aikana syntyy hänen omasta kokemuksesta, mutta matkan johtaja luo pohjan kokemuksen syntymiselle. (Verhelä 2003, 197.)

Matkajohtajalla on monipuolinen toimintakuva, joka vaihtelee reitin, kohteen, teeman ja kohderyhmien mukaan. Matkanjohtajan tehtäviin kuuluu matkan aikataulun noudattaminen, varausten seuraaminen, huolehtiminen palveluiden toimivuudesta ja matkustajien hyvinvoinnista. Matkanjohtajan rooli vaihtelee matkan, ohjelman ja asiakkaan tarpeidensa mukaan. Hänen on kuitenkin huolehdittava, että kaikki palvelut matkan aikana toimivat. Hyvä matkanjohtaja osaa asiakkaiden matkaohjelmansa, huolehtii asiakkaiden majoituksesta, ruokailusta, matkalipuista ja muista kuluista, myös rajanylitysmuodollisuuksista. Hän tuntee matkan kohteet perusteellisesti, osaa käyttää tarvittavia välineitä, kuten myös hänellä on riittävä kielitaito kommunikoidakseen asiakkaidensa kanssa. (Verhelä 2003, 223–225.)

Tässä opinnäytetyössä matkanjohtajana voi toimia matkanjärjestäjä itse, ja se voi tarkoittaa myös opastamista. Karjalan matkoja suunnitellaan yleisopastusta ajatellen, mutta matkaoppaalla on mahdollisuus syventää matkansa teemaopastukseen siten, että asiakkaille syntyy perusteellinen kuva käsiteltävästä teemasta. (Verhelä 2003, 209.)

Tämän opinnäytetyön matkoille ajatellaan lähdettävään linja-autolla, joten matkanjärjestäjän tai matkaoppaan on hyvä muista turvallisuusmääräykset, joita liikkuvassa ajoneuvossa täytyy noudattaa. Nämä on hyvä kirjata matkan turvallisuussuunnitelman, josta opinnäyte-työnsuunnittelun seuraavassa luvussa kerrotaan.

#### 4.3 Turvallisuus ja riskit

Matkanjärjestäjällä pitää osata ennakoida mahdolliset riskit, jotka voivat sattua matkan aikana tai jo ennen matkalle lähtöä. Riskien hallitsemisen avuksi on laadittava turvallisuussuunnitelma, jossa käyvät ilmi seuraavat asiat:

- matkanjärjestäjän tiedot
- turvallisuusvastaavat
- riskit ja niiden ennakointi
- toimintaympäristö
- toimintaohjeet riskien sattuessa
- resurssit ja varusteet.

Riskien hallitsemista varten on hyvä pohtia mahdolliset vaaratilanteet ja onnettomuudet ja tapaturmat, joita voi matkan aikana sattua, kuten myös toimintatavat niiden sattuessa. Erityisesti otetaan huomioon sellaiset riskit, joiden seuraamukset saattavat olla vakavat.

Turvallisuussuunnitelmaan sisältyy myös pelastussuunnitelma, jossa pitää näkyä seuraavat asiat:

- tapahtuman tiedot (kartta ja pysähdyspaikat)
- tapahtuman luonne
- matkanjärjestäjien tiedot ja puhelinnumerot (vastaava merkitään erikseen)
- lähimmän sairaalan tiedot
- hätänumerot
- tiedotussuunnitelma.

Turvallisuussuunnitelman täytyy päivittää aina tarpeen mukaan, esimerkiksi, toimintaympäristön tai henkilökunnan muuttuessa. Tapaturmat, vaaratilanteet ja onnettomuudet on hyvä kirjata ylös turvallisuussuunnitelman seurantaan ja päivittämistä varten. (Karusaari 2009, 174–178.)

## 5 Matkareitit ja kulttuurimatkailu

Opinnäytetyön tavoitteena oli suunnitella matkareitit Karjalan alueella suomalaisille matkailijoille pohjautuen kulttuuriseen ja historialliseen matkailuun. Tässä osiossa käsitellään kulttuurimatkailun merkitystä teoreettisesta näkökulmasta, kuten myös matkailun ja matkareittien vaikutusta historiallisesti.

### 5.1 Matkareitit

Historiallisesta näkökulmasta voidaan sanoa, että matkailu on esiintynyt ihmisten keskuudessa jo muinaisten egyptiläisten aikana (Koistiainen, Ahtola, Koivunen, Korpela & Syrjämaa, 2004, 16). Ihmisten ja teollisuuden kehittyessä myös matkailu on vaihtanut muotoaan.

Ensimmäisiä matkareittiä alkoi syntyä kauppiaiden, opiskelijoiden, kerjäläisten, uskovaisten ja muiden liikkumisen seurauksena. Matkalaisten mukana kulttuuri ja perinteet yhdistyivät, reittien varrelle alkoi syntyä majatalot ja myöhemmin muut palvelut. Kaikista tunnetuimmat matkareitit tulivat Grant Tourin aikana, jolloin matkat kestivät monta vuotta. Jo silloin matkaamiseen kuului oppimisen idea, josta se alkoi pikkuhiljaa muodostumaan romantiikkaan. Suosituimmat reitit kulkivat Englannista Ranskaan, Italiaan, Sveitsiin, Saksaan ja Hollantiin. Vakiintuneiden reittien myötä alkoi syntyä karttoja, joita laadittiin matkakertomusten perusteella. Grand Tourin matkailijoita odotettiin havaittumaan kulttuurisia asioita, taidetta ja sivistystä. (Koistiainen 2004, 24, 50–51,55.)

Teollisuuden kehitys vaikutti myös matkailun kehittämiseen. Alkoi syntyä erilaisia oheispalveluita ja matkatoimistoja. Matkaohjelmaan alettiin yhdistämään kulttuurimatkailua vieraillemalla museoissa ja muissa opettavaisissa kohteissa, joista on tullut suuri suosio. (Koistiainen 2004, 60.)

Grand Tourin -aika tulee vahvasti esiin nykypäivän matkailussa. Sen aikakauden reitit ovat vakiintuneet niin, että jotkut matkatoimistot tarjoavat Grand Tour - matkoja, jotka kulkevat vanhan ajan reittien kautta. (Koistiainen 2004, 61.)

Matkailijan kiinnostukset ovat kuitenkin muuttuneet monien vuosien aikana. Sotien seurauksena matkailun kulttuuri oli radikaalisesti muuttunut. Junien ja autojen ilmestymisen myötä matkustamaan pääsi nopeammin ja halvemmalla. Matkailijoilla



houkuttelivat lämpimät eksoottiset kohteet tai talviurheilukeskukset. Kylpyläkaupungeista alkoi kehittyä huvittelupaikkoja. (Koistiainen 2004, 172–182, 236.)

Nykypäivinä matkailu alkaa palamaan yksilöllisyyteen. Ihmiset ovat taas kiinnostuneita kulttuuri- ja luontoperinteistä, hyvinvointi- ja elämysmatkailusta. Entistä enemmän halutaan liikkua pitkin omia reittejä ja paikkojen tutkiskelua. (Koistiainen 2004, 294, 296.)

Etnisen matkailun tuotteistamiseen liittyy erilaiset ongelmatekijät. Toisaalta alkuperäinen elinympäristö kärsii matkailijoiden määrästä, mutta toisaalta matkailun myötä autoituneille paikkakunnille syntyy tuloja, mikä taas mahdollistaa kulttuuriperinnekohdeiden suojeluun. (Koistiainen 2004, 302.)

Historiallisesti katsottuna, matkailu on kovasti vaikuttanut kulttuurien kehityksessä. Niiden kohdatessaan on luotu uusia toimintatapoja ja kulttuuripiirteitä. (Koistiainen 2004, 325.) Tämä voi selvästi oivaltaa kulkien opinnäytetyössä kuvattuja reittejä pitkin karjalaisten kylien läpi. Vaikka kansa kantaa saman nimen ”karjalaiset”, muiden suurien kulttuurien, sellaiset kun Suomi ja Venäjä, vaikutukset tulevat esiin karjalaisten asutusten alueilla.

## 5.2 Kulttuurimatkailu

Kansainvälisen matkailuorganisaation Icomoksen perustamiskirjassa (International cultural tourism chapter) sanotaan, että «Heritage is a broad concept and includes the natural as well as the cultural environment. It encompasses landscapes, historic places, sites and built environments, as well as bio-diversity, collections, past and continuing cultural practices, knowledge and living experiences. The particular heritage and collective memory of each locality or community is irreplaceable and an important foundation for development, both now and into the future».

Kulttuurimatkailun käsite on sellainen matkailun muoto, jonka päätarkoitus on kohteiden ja muistomerkkien löytäminen. Jotkut luokittelevat kulttuurimatkailua hyvin organisoiduksi pieneksi markkinasegmentiksi, joka tuo kulttuuri-idean esiin. (Александрова А.Ю. 2004, 340.)

Unesco luokittelee kulttuurimatkailun erilliseksi matkailumuodoksi, joka ottaa huomioon muiden kansojen kulttuurit (Квартальнов В.А. 2006, 6). Tämän mukaan voidaan päätellä, että käsite ”kulttuuri” on laajasti määritelty samantyyppisellä matkailulla, jonka päätarkoitus on kansalliseen kulttuuriin tutustuminen.

Historian aikana ihmiset ovat vaihtaneet keskenään kulttuurista kokemusta ja arvoja kaupankäynnin ja maahanmuuton yhteydessä. WTO:n mukaan kulttuurimatkailu muodostaa 20-25% inbound-matkailun virrasta, ja sen määrä ennustetaan kasvavan tulevaisuudessa. (Каирова А.Д 2004, 32.)

Kulttuurimatkailun kehittäminen perustuu mahdollisuuteen hyödyntämään alueen etnistä kulttuuria ja kulttuuriperintöä. WTO:n mainitsee omassa työssä, joka koskee kulttuuriperintöä ja matkailun kehittämistä, että ihmisten halu nähdä ja oppia maailman kulttuuri-identiteettejä ovat nykypäivinä matkailun pilari. Kansainvälisessä matkailussa tämä tarkoittaa muiden kulttuurien kunnioitusta ja ymmärrystä, jonka seurauksena tulee rauha ja keskinäinen ymmärtäminen. (Квартальнов В.А 2006, 336.)

Jatkuvan kehityksen takia, perinteiseen kansainväliseen kulttuurimatkailuun on tullut myös etnografinen, kulttuurinen, kulttuurihistoriallinen, uskonnollinen, kulttuuriantropologinen sekä kulttuuriökologinen tyyli (Саак А.Э., Пшеничных Ю.А. 2007, 480).

On olemassa monet kulttuurimatkailutyylit:

- kulttuurinen ja historiallinen tarkoittaa kiinnostusta historiaa kohtaan, vierailua historiallisilla muistomerkeillä osallistumista historiallisiin tapahtumiin
- kulttuuritapahtumiin liittyvä matkailu, joka osoittaa kiinnostusta vanhojen perinteisten tai nykyaikaisten tapahtumien järjestämistä kohtaan tai lomailua ja osallistumista festivaaleihin
- kulttuuriuskonnollinen matkailu tarkoittaa uskonnon kiinnostusta, vierailua uskonnollisissa rakennuksissa ja pyhiinvaelluspaikoissa myös tutustumista uskonnollisiin tapoihin, perinteisiin ja rituaaleihin
- kulttuuriarkeologinen, jossa kiinnostus kohdistuu arkeologiaan, vierailuun muinaisissa paikoissa ja osallistumiseen arkeologisiin kaivauksiin
- kulttuuri-etnografisessa tyylissä tarkoitetaan kiinnostusta etnisen kulttuurin, esineisiin, jokapäiväiseen elämään, kieliin, kansanperinteisiin ja tapoihin
- kulttuuri-etninen, jossa vierailaan esi-isien kotimaissa, samalla tutustutaan esi-isien kulttuuriperintöön ja suojelualueisiin.

- kulttuuriantropologinen, jossa kulttuuria opetellaan evoluution näkökulmasta ja tutustutaan nykyaikaiseen kulttuuriin
- ja kulttuuriekologinen, jossa ilmestyy kiinnostus luonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta kohtaan ja osallistuminen kulttuuri- ja luonto-ohjelmiin. (Биржаков М.Б. 2002, 320.)

Matkailu on paras tapa tutustua toiseen kulttuuriin. Humanitaarisesta näkökulmasta katsoen, matkailu kehittää luovuutta, avartaa näkökulmia ja mahdollistaa itsekehittymistä. Matkailu on hyvä ratkaisu yhdistää lomailu ja kulttuurin oppiminen. (Сапожникова Е.Н. 2006, 240.)

Tutustuminen toisen kansan kulttuuriin ja tapoihin rikastaa ihmisen henkistä maailmaa. Kulttuuri antaa tukevan pohjan sen kehitykselle ja säilyttämiselle, itsenäisyydelle ja identiteetin vahvistamiselle. (Смыкова М.Р. 2006, 220.)

### **Kulttuuriperinnön kohteet**

Yleensä kulttuurimatkailu perustuu kulttuuriperintökohteisiin, jotka ovat arkeologiset muistomerkit, historialliset kaupungit ja maaseutualueet, museot ja teatterit, infrastruktuuri, etnografia myös käsityö- ja taidekeskukset (Гаранин Н.И., Булыгина И.И. 2004, 128).

Tässä opinnäytetyössä kuvattujen matkareittien suunnittelussa on pohjauttu seuraaviin edellä mainittuihin tyyliin: kulttuuritapahtumiin perustuva matkailu, kulttuurietnografiseen, kulttuurietniseen ja kulttuuriekologiseen. Kulttuuriperinnön kohteiden osalta reittien suunnittelussa pyrittiin kiinnittämään huomiota historiallisiin ja arkkitehtuuriin merkkeihin, pieniin kaupunkeihin ja maaseutualueisiin, folk-käsityö- ja käsityötaitoihin. Ja vaikka kulttuurimatkailuun kuuluu monta erilaista tyyliä, opinnäytetyön tekemisen pohjaksi on otettu etninen matkailu, jota käsitellään tarkemmin seuraavassa luvussa.

### **5.3 Etninen matkailu**

Yleisesti ottaen, kulttuurilla on laaja käsite matkailupotentiaalin muodostajana (Vuoristo 2003, 87). Nykymaailmassa etnisellä matkailulla on suuri merkitys. Vanhan ajan kulttuurit ja perinteet häviävät vähemmistöön kuuluvien kansojen mukana. Etninen matkailu on matkailutyyppi, joka kohdistuu erialisiin kansallisiin paikallisiin kulttuureihin, historiaan ja

myös luontoon. Etnisen matkailun pääpiirre on vierailu kulttuurisissa paikoissa noudattaen kansojen perinteitä ja arkkitehtuurisia kohteita. Etninen matkailu on myös keino tutustua omiin sukujuuriin ja identiteettiin. Etninen matkailu on tosi läheinen perinteiden kanssa. Perinteet ovat yhteiskunnan ja kulttuuriperinnön elementtejä, jotka siirtyvät sukupolvelta toiselle ja jatkuvat yhteiskuntaryhmissä pitkään. Niiden tärkeä rooli tehdä elämästä rikkaampi ja kauniimpi, yhdistää vanha ja uusi yhteiskunnan kehitystä varten. Perinteet tulevat esiin perhe-, työ-, sosiaalielämässä jne. (А.Д. Чудновский, М.А. Жукова, 2014, 304.)

Nykymaailma on etnisesti ja kansallisesti monenlainen, joka luo hyvät edellytykset kansainväliselle kehittämiselle matkailussa. Suuri määrä ihmisiä pyrkii selvittämään tietoja omista juuristaan ja myös oppimaan uutta tuntemattomista kansoista. Tämän tiedon on mahdollista saada matkustamalla oman maan ulkopuolelle.

Vaikka kiinnostus etnistä matkailua kohtaan kasvaa, Karjalan alueella tämä matkailu ei ole kehitetty hyvin. Opinnäytetyössä kuvatut reitit auttavat matkailijoita löytämään perinteiset karjalaiset kylät, joissa on säilynyt alkuperäinen karjalainen kulttuuri, tavat ja arkkitehtuuri. Juuri tämän takia etnisen matkailun reitit ovat tärkeitä. Toisaalta, myös pienissä kylissä ylläpidetään elämää säilyttäen omia kulttuuria ja niiden asukkailla on mahdollisuus työllistyä.

#### 5.4 Etnisen matkailun luokittelu

Erilaiset matkailun asiantuntijat kuvittelevat etnisen matkailun käsitettä eri näkökulmilta:

- etnokulttuurinen matkailu on matkailu pienten kansojen asuinalueille, joilla ei ole omaa kansallista valtiota
- nostalginen matkailu tarkoittaa matkustamista syntymäpaikalle. (Егоренков Л. И. 2009, 153.)
- sukumatkailu on matkailu, jonka tarkoitus on säilyttää perhejuuret, kielen, sukulaisyhteydet, kansallisia arvoja jne. (Е.Л.Писаревский 2014, 10).

Yhtä oikeata määritelmä etniselle matkailulle ei ole olemassa, mutta tässä työssä kuvattuja reittejä voi kuvailla kaikilla yllämainituilla tavoilla. Tämän tyyppisen matkailun suositus Euroopassa kasvaa vauhdilla. Suomalaiset vierailevat Karjalassa ja Leningradin

alueella, esi-isien kotipaikoissa, joista he lähtivät pois sotien seurauksena. (Internetportaali, Ростуризм, 6.12.2017.)

### **Etnisen matkailun voimavarat**

On olemassa kaksi etnisen matkailun voimavarojen ryhmää: luonnolliset ja historia-kulttuuriset. Luonnolliseen ryhmään kuuluvat luontokohteet, esimerkiksi vesiputoukset, luontopuistot, vuoret, kallion piirustukset jne. Historia-kulttuurinen ryhmä koostuu historiallisista nähtävyyksistä ja paikoista, muistomerkeistä, autioituneista kylistä jne. (Суртаев Б. М. 2012, N1 (8), 178–182.)

Etnisen matkailun myötä on mahdollista tutkia esi-isiansä historiaa, nähdä heidän asuinpaikkansa, osallistua erilaisiin rituaaleihin, kokeilla paikallisen keittiön perinneruokia, sovittaa kansallisia vaatteita sekä asua kansallisessa talossa. Kaiken tämän matkailija voi kokea ihan itse omilla silmillä ja käsillä, joka tuottaa unohtumattoman elämyksen. Toisena etuna ovat itse perinnekylien paikalliset asukkaat, jotka eivät tarvitse erillistä koulutusta alalle, vaan kantavat kaiken tietonsa ja taitonsa mukanaan. Tästä johtuen tapahtuu perinteiden ja kulttuurien ylläpito. Negatiivisesta näkökulmasta katsoen alkuperäinen kulttuuri alkaa muuttua muotoaan matkailijoiden suuren määrän takia, jotka tuovat oman kulttuurin ja tahattomasti jättävät jälkiä toiminnastaan. Negatiivisia asioita on mahdotonta välttää, mutta niitä voi ennakoida etukäteen lieventääkseen seuraamuksia erilaisilla säännöillä. (Бобков А.Г., Кудреватых С.А., Писаревский Е.Л. 2014, 272.)

Tässä opinnäytetyössä pyritään tutkimaan matkailijoiden kysyntää etniseen matkailuun Karjalan alueella. Suunnitellut reitit, jotka kulkevat karjalaisten asutusten läpi sekä Venäjän että Suomen puolella yhdistävät kaikki etniset karjalaisryhmät: Vienan karjalaiset, lyydiläiset ja livviläiset. Työssä on kuvattu luonnolliset, historialliset ja kulttuuriset muistomerkit, joiden läpi reitit kulkevat.

## 6 Matkailun lainsäädäntö

Ennen matkalle lähtöä on hyvä tietää, minkälaiset lait sääntelevät matkailulainsäädäntöä, kuten myös matkanjärjestäjän vastuuta ja matkustajan oikeuksia. Kaikki nämä tiedot löytyvät Kilpailu- ja kuluttajaviraston internetsivulta (<https://www.kkv.fi/Tietoa-ja-ohjeita/Matkustaminen-ja-matkan-jarjestaminen/mat-kustaminen-ja-liikenne/>).

Tässä opinnäytetyössä kohdistetaan huomiota niihin lainsäädöksiin, jotka koskevat opinnäytetyön tyyppistä matkustamista eniten. Opinnäytetyössä kuvatut matkat sopivat hyvin omatoimisille matkailijoille, mutta myös virallisille matkanjärjestäjille, jotka tarjoavat valmiita pakettimatkoja asiakkailleen.

### 6.1 Valmismatka

Valmismatkalla tarkoitetaan tässä laissa etukäteen järjestettyä yhdistettyyn hintaan tarjottua palvelusten yhdistelmää, johon sisältyy vähintään:

- 1) kuljetus ja majoitus; tai
- 2) kuljetus tai majoitus sekä lisäksi muu kokonaisuuden kannalta olennainen matkailu-palvelus; tässä tarkoitettuna palveluksena ei pidetä kuljetukseen tai majoitukseen liittyvää oheispalvelusta, kuten ruokailu-, ajanvietto- tai kokousjärjestelyjä, eikä muuta vastaavaa palvelusta, joka ei määräävästi vaikuta kokonaisuuden sisältöön ja hintaan. (Finlex. Ajantasainenlainsäädäntö, 3.10.2017.)

Valmismatkat voivat olla kaupunkimatkoja, lomamatkoja, risteilyjä, kulttuuri- tai harrastusmatkoja, kuten myös vaihto-oppilasmatkoja (Karusaari & Nylund 2003, 183).

### 6.2 Muut määritelmät

Matkanjärjestäjällä tarkoitetaan tässä laissa sitä, joka suunnittelee ja toteuttaa valmismatkoja sekä tarjoaa niitä joko itse tai muun elinkeinonharjoittajan välityksellä taikka joka omaan lukuunsa tarjoaa toisen järjestämiä valmismatkoja.

Matkanvälittäjällä tarkoitetaan sitä, joka matkanjärjestäjän lukuun välittää valmismatkoja koskevia sopimuksia.

Matkustajalla tarkoitetaan sitä, joka on tehnyt matkanjärjestäjän tai -välittäjän kanssa valmismatkaa koskevan sopimuksen tai jolla on oikeus osallistua matkalle sellaisen sopimuksen perusteella, jonka muu henkilö tai yhteisö on tehnyt matkanjärjestäjän tai -välittäjän kanssa. (Finlex. Ajantasainen lainsäädäntö, 3.10.2017.)

### 6.3 Matkaesite

Jos valmismatkasta laaditaan matkustajien saataville esite, siinä on mainittava esitteen voimassaoloaika, matkanjärjestäjän nimi ja yhteystiedot sekä seuraavat matkaa koskevat tiedot:

- 1) matkan hinta, hintaan sisältyvät palvelut, mahdolliset erikseen perittävät maksut ja maksuehdot;
- 2) matkan kohde tai kiertomatkan kohteet ja matkareitti;
- 3) matkan kesto päivinä tai viikkoina ja kiertomatkoista myös oleskeluajat eri paikkakunnilla;
- 4) lähdön ja paluun päivämäärät sekä paikat;
- 5) kulkuväline, kuljetusmuoto, kuten reitti- tai tilauskuljetus, matkustusluokka ja alustavat aikataulut;
- 6) majoituksen muoto, sijainti, kohdevaltion sääntöjen mukainen luokitus tai muu mukavuustasoa kuvaava selvitys sekä muut pääominaisuudet, kuten saatavilla olevat palvelukset ja huoneen tai huoneiston tyyppi ja varustetaso;
- 7) yleiset tiedot Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kansalaisten tarvitsemista matkustusasiakirjoista ja niiden hankkimiseen yleensä tarvittavasta ajasta sekä matkaa ja oleskelua koskevista terveystieteellisistä;
- 8) tarve kattaa henkilö- ja esinevahingoista sekä matkan peruuttamisesta koituvat kulut vapaaehtoisella matkavakuutuksella

- 9) vaaditaanko matkan toteuttamiseen vähimmäismäärä matkustajia ja milloin matkan mahdollisesta peruuttamisesta vähäisen osanottajamäärän takia viimeistään ilmoitetaan;
- 10) onko matkanjärjestäjä tai matkanvälittäjä asettanut valmismatkaliikkeistä annetun lain (939/2008) 9 §:ssä tarkoitetun vakuuden, minkä valtion lain mukaan vakuus on asetettu ja kattaako vakuus tarjotun matkan. (Finlex. Ajantasainen lainasäädäntö, 3.10.2017.)

Matkajärjestäjän on muistettava myös matkan sopimusehdoista; oikean tiedon välittämisestä asiakkaalle joko matkaesitteessä tai muulla tavoin ennen matkan alkamista ja niiden sitovuudesta; kuten muista matkan aikana tarpeellisista tiedoista, esim. ohjeet, riskit jne. (Finlex. Ajantasainen lainasäädäntö, 3.10.2017.)

#### 6.4 Ulkomaan valmismatkasopimuksen syntyminen

Jos matkavaraukset koskevat yleisölle tarjottua ulkomaille tehtävää valmismatkaa, matkustaja sitova sopimus syntyy vasta, kun hän maksaa matkan hinnan tai matkanjärjestäjän määräämän osan hinnasta. Jos hintaa tai sen osaa ei ole maksettu viimeistään matkanjärjestäjän määräämänä ajankohtana, varaus peruuntuu. Mitä tässä säädetään, ei kuitenkaan sovelleta, jos sopimuksen syntyisestä on kirjallisesti sovittu toisin. (Finlex. Ajantasainen lainasäädäntö, 3.10.2017.)

#### 6.5 Matkajärjestäjän velvollisuudet

Matkanjärjestäjällä pitää muista, että hän on vastuussa matkan valmismatkakokonaisuudesta, eikä sitä voi siirtää valmismatkan muille sidosryhmille, esimerkiksi, kuljetus- tai majoitusyrityksille.

Jos matkanjärjestäjä perii asiakkailta ennakkomaksuja, vaaditaan toiminnalle vakuus. Jos valmismatkat maksetaan matkan jälkeen, vakuutta ei välttämättä tarvita. (Kilpailu- ja kuluttajaviraston internetsivut, 3.10.2017.)



## **Avustamisvelvollisuus**

Jos matkustaja matkan aikana sairastuu, joutuu onnettomuuteen tai rikoksen uh-riksi taikka kärsii muun vahingon, on matkanjärjestäjän avustettava häntä sairaanhoidon tai ennenaikaisen paluukuljetuksen järjestämisessä, rikoksen tai vahingon selvittelyssä ja muissa tarpeellisissa toimenpiteissä. (Finlex. Ajantasainen lainasäädäntö, 3.10.2017.)

## **Matkanjärjestäjän suorituksen virhe**

Matkanjärjestäjän suorituksessa on virhe, jos:

- 1) matka ei palveluksiltaan tai muilta järjestelyiltään vastaa sitä, mitä voidaan katsoa sovitun;
- 2) matkanjärjestäjä on laiminlyönyt antaa matkustajalle 6, 7 tai 8 §:ssä tarkoitettuja tietoja ja tämän voidaan olettaa vaikuttaneen matkustajan päätöksentekoon; tai
- 3) matkanjärjestäjä on laiminlyönyt 16 §:n mukaisen avustamisvelvollisuutensa. (Finlex. Ajantasainen lainasäädäntö, 3.10.2017.)

## **Virheen korjaus**

Matkanjärjestäjän on korjattava virhe viivytyksettä omalla kustannuksellaan. Matkanjärjestäjä saa kuitenkin kieltäytyä korjaamisesta, jos siitä aiheutuisi kohtuuttomia kustannuksia tai kohtuutonta haittaa. (Finlex. Ajantasainen lainasäädäntö, 3.10.2017.)

## **Hinnan alennus**

Jos virhettä ei ole korjattu viivytyksettä matkanjärjestäjän kustannuksella tai jos virhe ei ole korjattavissa, matkustajalla on oikeus virheen merkitystä vastaavaan hinnan alennukseen. (Finlex. Ajantasainen lainasäädäntö, 3.10.2017)

### **Korvaava matka sopimuksen purun vaihtoehtona**

Jos matkustajalla on oikeus purkaa sopimus, hän saa vaihtoehtoisesti vaatia matkanjärjestäjältä uuden vastaavan matkan alkuperäisestä matkasta maksamallaan hinnalla. Jos sopimus on purettu matkan aikana tai sen jälkeen, matkanjärjestäjä saa kuitenkin vähentää korvaavan matkan hinnasta 21 §:n 2 momentissa tarkoitetun korvauksen. Muutoin on vastaavasti voimassa, mitä 13 §:ssä säädetään. (Finlex. Ajantasainen lainasäädäntö, 3.10.2017.)

### **Vahingonkorvaus**

Matkustajalla on oikeus korvaukseen henkilö-, esine- ja varallisuusvahingosta, jonka matkanjärjestäjän suorituksessa oleva virhe on hänelle aiheuttanut, jos virhe tai vahinko johtuu matkanjärjestäjän tai matkanjärjestäjän sopimuksen täyttämisen apunaan käyttämän muun elinkeinonharjoittajan huolimattomuudesta. Vapautukseen korvausvelvollisuudesta matkanjärjestäjän on osoitettava, ettei huolimattomuutta ollut matkanjärjestäjän puolella. (Finlex. Ajantasainen lainasäädäntö, 3.10.2017.)

## 7 Matka Venäjälle

Mitä kaikkia pitää tietää ennen Venäjälle lähtöä? Mitä rajanylitys tapahtuu? Mitä järjestelyä matka vaatii ennen lähtöä ja mihin kannattaa varautua sen aikana?

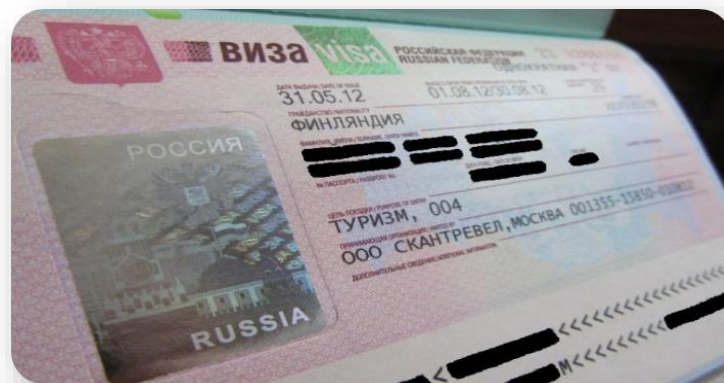
### Matkustusasiakirja

Suomalaisia matkustusasiakirjoja ovat passi ja henkilökortti, jotka haetaan Suomen poliisilta. Suomen kansalaisena voi käyttää henkilökorttia EU-maihin ja joihinkin muihin Euroopan maihin matkustaessa. (Ulkoasiainministeriö, 5.10.2017.) Venäjä ei kuulu EU-maihin, joten sinne matkustaessa on oltava voimassa oleva passi. Passin on oltava voimassa 6 kuukautta viisumin päättymispäivän jälkeen ja siinä on oltava vähintään kaksi tyhjää sivua. (Venäjän suurlähetystön Suomessa kotisivut, 25.4.2017.)



### Viisumi

Venäjälle matkustamista varten tarvitaan viisumi, jota kannattaa hakea hyvissä ajoin ennen matkan alkamista. Viisumia varten tarvitaan myös matkavakuutus, joka on voimassa koko matkan ajan. Erityistä huomiota tulee kiinnittää oikean viisumilajin



valintaan (esim. työ-, liikematka- tai turistiviisumi). Viisumihakemuksen voi jättää ajanvarauksella Venäjän konsulaattiin pisteisiin tai ilman ajanvarausta viisumipalvelukeskukseen. Lisäksi sekä monet matkatoimistot, että yksityiset yrittäjät ympäri Suomea tarjoavat mahdollisuutta hakea viisumia Venäjälle. (Suomen suurlähetystön Venäjällä kotisivut, Matkalla Venäjällä, 25.4.2017.)

### **Matkavakuutus**

Matkavakuutus voi olla jatkuva tai määräaikainen, ja sen voi ottaa joko pankista tai omalta vakuutusyhtiöltä. Myös jotkut matkatoimistot myöntävät matkavakuutusta. Venäjälle matkustaessa jatkuva vakuutus ei enää riitä, vaan vakuutuksessa pitää näkyä samat päivämäärät viisumin kanssa. (Matkailumedia. Rantapallo, 25.4.2017.)



Ennen matkavakuutuksen ottamista kannattaa pohtia seuraavat asiat:

#### *- Vertailla vakuutukset ja valita sopivamman*

Matkavakuutusten välillä on eroja. Hinnan lisäksi huomioitavia asioita ovat vakuutuksen sisältö, kesto ja rajoitukset sen voimassaolotilanteista. Jotkut kotivakuutukset kattavat myös kodin ulkopuolella tapahtuvia vahinkoja, joten kannattaa myös tarkistaa sen, minkälainen vakuutus on mahdollisesti jo olemassa.

#### *- Matkustajavakuutus ja matkatavaravakuutus*

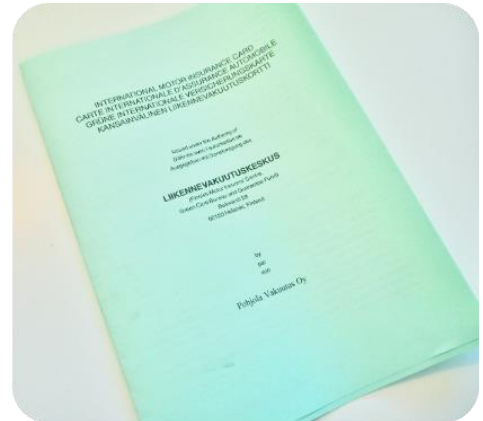
Matkavakuutus sisältää matkustajavakuutuksen ja matkatavaravakuutuksen. Matkustajavakuutus korvaa matkalla sattuvan sairauden hoitokulut. Matkatavaravakuutus korvaa varkaus- ja rikkoutumisvahinkoja. Suomalainen matkavakuutus myönnetään vakituisesti Suomessa asuville, ja lapset usein kuuluvat vanhempiensa matkavakuutuksen piiriin. Joten kannattaa pohtia, tarvitseeko lapsi omaa vakuutusta, vai riittääkö, jos huoltajalla on matkavakuutus.

#### *- Omavastuu jää matkailijan hoidettavaksi*

Vakuutuksiin sisältyvä omavastuuosuus on se summa, jonka matkailija joutuu vahingon sattuessa maksamaan itse. Omavastuun ylittävän summan korvaa vakuutusyhtiö. (Matkailumedia. Rantapallo, 25.4.2017.)

### Green Card

Venäjä kuuluu kansainväliseen vihreä kortti - järjestelmään (green card). Suomessa vihreän kortin voi saada ilmaiseksi omasta vakuutusyhtiöstä. Vihreä kortti on todiste siitä, että autoilijalla on Suomessa voimassa oleva liikennevakuutus. Mutta pitää muistaa, että vahingon sattuessa korvaukset määräytyvät Venäjän lainsäädännön ja vakuutusehtojen mukaan. (Suomen suurlähetystön Venäjällä kotisivut, Matkalla Venäjällä, Tietoja Venäjästä, 25.4.2017.)



### Maahantulokortti eli migraatiolappu

Ulkomaalainen matkailija tarvitsee aina maahantulokortin joka kerta, kun ylittää Venäjän rajan. Kortin täyttää jokainen ulkomainen matkustaja riippumatta siitä, onko hän auton kuljettaja vai pelkkä matkustaja. Lappuun täytetään omat tiedot kahteen kertaan, toinen osa jää Venäjän tulliin mennessä ja toinen saa mukaan Venäjälle. Käytännössä maahantulokorttia

tarvitaan majoituspaikoissa. Kortti täytyy säilyttää huolella, sillä jos lappu häviää, se voi tuottaa vaikeuksia päästä takaisin Suomen puolelle. Migraatiolappuja saa vain Venäjän rajan passitarkastuksen yhteydessä. (Internetmedia, Bensaralli.com, 25.4.2017.)

### Tulliselvitys

Kun Venäjän rajan ylitys tapahtuu omalla autolla, täytyy auton tiedot ilmoittaa tulliselvitys lomakkeeseen. Tulliselvitys tulee täyttää kuljettajalla kahtena kappaleena Venäjän tullia varten. Jos auton lisäksi on muuta tullattavaa tavaraa mukana, tiedot niistä tulee ilmoittaa myös tulliselvityslomakkeeseen. Tulliselvitys on parempi täyttää valmiiksi jo kotona ollessa, sillä se säästää aikaa rajalla eikä synny pitkiä jonoja. Ylitettäessä Venäjän rajan omalla

autolla vähintään kaksi kertaa kuukauden aikana, on mahdollista saada tulliselvityksen ”monikertalappu”, eikä erillistä tulliselvityslomaketta tarvitse enää joka kerta erikseen täyttää. (Internetmedia, Bensaralli.com, 25.4.2017.)

### **Reittivalinta**

Venäjän teiden kunnosta puhutaan paljon, ja sen takia on hyvä huomioida tämä aihe tässäkin opinnäytetyössä. Venäjän teiden kunto vaihtelee rajanylityspaikan ja vuodenajan mukaan. Mitä etelämpää rajan ylittää, sitä paremmassa kunnossa tiet ovat. Vaalimaalla tiet ovat siis parhaassa kunnossa sekä kesällä että talvella. Vastaavasti huonoimmassa kunnossa tiet ovat pohjoisempana Vartiuksen ja Niiralan rajanylityspaikoilla. Sisämaan teitä on myös suositeltavaa tarkistaa etukäteen. Venäjällä on myös olemassa maksullisia teitä, jotka sijaitsevat pääosin maan keskiosalla, Pietarista Moskovaan päin. (Internetmedia, Bensaralli.com, 25.4.2017.)

### **Matkustusturvallisuus**

Suomen ja suomalaisten hyvinvointia ulkomailla edustaa ulkoasiainministeriö, josta saa tietoa matkustusturvallisuuteen, konsulipalveluihin ja maahantuloon liittyviä vinkkejä ja ohjeita. Yksi matkustusturvallisuuteen vaikuttavista asioista on matkustustiedote. Ulkoministeriön matkustustiedotteet antavat tietoa yleisestä turvallisuustilanteesta matkakohteessa sekä poliittisista ja kulttuurisista olosuhteista. Matkustustiedotteita julkaistaan niissä maissa, jossa Suomessa on edustusto. Matkustustiedotteita voi tilata matkapuhelimeen tai RSS-syötteenä. Kun kyseessä on omatoimimatka, kannattaa tehdä myös matkustusilmoitus. Matkustusilmoituksen avulla ulkoministeriö voi ottaa yhteyttä suoraan matkustajan kriisin sattuessa. Venäjällä Suomen suurlähetystö sijaitsee Moskovassa, ja Suomen pääkonsulaatti Pietarissa. (Ulkoasianministeriön kotisivut, 25.4.2017.)

### **Ulkomaalaisen rekisteröinti Venäjällä**

Venäjän lainsäädännön mukaan jokaisen ulkomaalaisen pitää rekisteröityä, jos hänen oleskelu Venäjän puolella kestää yli seitsemän arkipäivää. Rekisteröinti tehdään maahanmuuttoviranomaisille, ja siihen tarvitaan henkilöllisyystodistus, eli passi, rajanylityksen yhteydessä leimattu maahantulokortti, hakemuslomake ja kutsu asunnon haltijalta, jossa ulkomaalainen majoittuu Venäjällä vierailunsa aikana. Rekisteröinnin voi suorittaa vain vastaanottava osapuoli Venäjällä. Hotellit rekisteröivät automaattisesti kaikkia asiakkaansa riippumatta matkan pituudesta. (Suomen suurlähetystön Venäjällä kotisivut, 25.4.2017.)

## 8 Karjala

Karjalaksi kutsutaan Euroopan koillisosassa sijaitsevaa isoa aluetta, joka nykyään jakautuu Suomen ja Venäjän välillä. Yleensä kun puhutaan Karjalasta, tarkoitetaan molempien valtion karjalaisten asuinalueita. Venäjän puolella sijaitsee Karjalan tasavalta, joka rajoittuu Vienan mereen ja Arkangelin alueeseen idästä ja etelästä Leningradin alueeseen, lännestä Suomeen ja pohjoisesta Murmanskin alueeseen. Karjalan kannas, joka nykyisin kuuluu Leningradiin alueeseen, on myös osa karjalan asuinalueita. Suomen maakunnista Karjalaksi tarkoitetaan Pohjois-Karjalaa ja Etelä-Karjala. (Wikipedia, 19.1.2017.)

### 8.1 Karjalan historia

Ensimmäiset asukkaat tulivat Karjalan alueelle jo jääkauden aikana vuonna 5000-6000 eKr. Heidän elinkeinonaan olivat metsästys ja kalastus. Todennäköisesti jo 500-luvulla he ovat asuneet Laatokan ja Äänisen välisellä alueella. Eräretkien myötä myöhemmin he siirtyivät länteen ja pohjoiseen. 1000-luvulla Laatokan Karjalaan syntyi kulttuuri, joka kukoisti 1300-luvulle asti. Vuonna 1278, Novgorodin ruhtinas Dmitrij Aleksandrovich, teki sotaretken Karjalan maalle rauhoittaakseen karjalaisia, jotka nousivat novgorodilaisia vastaan. Tämän retken jälkeen aluetta ruvettiin virallisesti kutsumaan Karjalan maaksi, jonka keskuksena oli kaupunki Korela. (Wikipedia, 19.1.2017.)

1200-luvulla Ruotsi ja Novgorod jatkuvasti taistelivat Suomen hallinnasta, jonka takia karjalaiset jakoutuivat kahtia. Pähkinäsaaren rauhan allekirjoituksella vuonna 1323 Karjalan jakautuminen vahvistettiin lopullisesti ja kolme pogostaa Äyräpää, Jääski ja Savilahti siirtyivät Ruotsille. Tästä lähtien karjalan kansa alkoi kehittyä eri suuntiin. Ruotsin puolelle jäänyt puoli oli kastettu katoliseen uskoon, jonka takia kielikin oli saanut paljon vaikutteita lännestä. Novgorodin puolelle jäänyt puolisko kuului ortodoksiseen kirkkoon, jonka kielestä kehittyi varsinaiskarjalan kieli. (Wikipedia, 19.1.2017.)

8 kesäkuuta vuonna 1920 venäläinen toimenpaneva keskuskomitea antoi asetus-ehdotuksen Karjalan työväenkommuunin muodostamisesta, ja jo 4 elokuuta oli määriteltä kommuunien alueet: osa Aunuksen aluetta, Petroskoin ja Poventsan aluetta sekä myös suuri osa Kemin aluetta, joka kuului Arkangelin maakuntaan. Vasta vuonna 1999 Karjalan

Tasavallan laki vahvisti, että 8. kesäkuuta tulee olemaan Karjalan Tasavallan juhlapäivä. (Karjalan Tasavallan kansallinen arkisto, 24.7.2017.)

## 8.2 Karjalan Tasavalta

Karjalan tasavalta on Venäjän Federaatioon kuuluva autonominen tasavalta, joka sijaitsee valtion luoteisosassa, Suomen itäpuolella. Karjalaan kuuluu 18 kuntaa, joista 3 luokitellaan kaupungiksi: Petroskoi, Sortavala ja Kostamus. Vuonna 2016 tasavallan asukasluku oli 629,875 ihmistä, josta suurin osa 266,6 tuhatta asui pääkaupungissa Petroskoissa. (Карелия. Туристский портал, 9.10.2017.)

Suomen ja Venäjän rajan pituus on 726 kilometriä. Rajanylityspaikkoja on neljä: Kuusamo-Suoperä, Vartius - Lyttä, Niirala – Värtsilä ja Parikkala – Syväoro. Lytän rajavartioaseman tietojen mukaan 4.4.2016 kaikista eniten rajanylityksiä vuonna 2015 oli tehty Niirala-Värtsilän kautta (1 541 678), toiseksi vilkkain Karjalan ja Suomen rajanylityspaikka-ka oli Vartius – Lyttä (414 987) ja Kuusamossa rajaa oli ylitetty 72 270 kertaa.

Karjalan tasavallan väestö kansalaisittain vuonna 2010:

Etninen ryhmä	2010	
	Lkm	%
venäläiset	507 654	78,9
karjalaiset	45 570	7,1
valkovenäläiset	23 345	3,6
ukrainalaiset	12 677	2,0
suomalaiset	8 577	1,3
vepsäläiset	3 423	0,5
tataarit	1 888	0,3
puolalaiset	1 849	0,3



muut kansalaisuudet	12 685	2,0
------------------------	--------	-----

(Wikipedia, 19.1.2017.)

Vuonna 2016 venäläisiä oli 76,6%, karjalaisia 9,2%, valko-venäläisiä 5,2%, ukrainalaisia 2,7%, suomalaisia 2% ja vepsäläisiä 0,75%. (Карелия. Туристский портал, 9.10.2017.)

### 8.3 Karjalan kieli

Karjalan kieli kuuluu suomalais-ugrilaiseen kielten ryhmään, joka on ominut itsellensä paljon erilaisia murteita. Murre erot ovat niin suuret, että yhteisen karjalan kielen löytäminen ei ole onnistunut. Kielestä erottuvat selvästi kolme päämurretta: varsinaiskarjala, aunuksenkarjala eli livvi sekä lyydi. (Wikipedia, 19.1.2017.)

On todettu, että suomalais-ugrilaiseen kieliryhmästä löytyy yli 1000 sanaa, joilla on yhteinen alkulähde (Институт языка, литературы и истории Карельского филиала академии наук СССР. 1983, 63).

Suomen kielelle kaikista lähin murre on vienankarjalan murre, joka kuuluu pohjoisen varsinaiskarjalan murteeseen. Karjalan kieltä pitkään ei ole pidetty omana kielenä, eikä sen kirjakieltä ollut olemassa. Viralliseksi kieleksi sitä aloitettiin suunnittelemaan 1980-luvulla ja vasta vuonna 2007 virallisesti hyväksyttiin karjalan kielen aakkoset.

## 9 Pohdinta

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli suunnitella erilaisia matkareittejä Karjalan alueelle siten, että matkailija voi tutustua karjalaiseen kulttuuriin sen monipuolisesta näkökulmasta, tutustua monikulttuuriseen Karjalaan, eri Karjala alueella asuvien kansojen tapakulttuuriin ja elämäntapoihin sekä myös merkittäviin historiallisiin kohteisiin. Aiheen valinta johtui siitä, että olemme molemmat kotoisin Petroskoista, jonka takia heräsi mielenkiinto eri kulttuurien vuorovaikutusta kohti ja niiden olemassaoloa samalla alueella lähellä suomalaista kulttuuria.

Toiseksi moni suomalainen matkustaa Venäjälle ostoksille ja samalla vierailee karjalaiskylissä. Siihenkin on olemassa erilaiset syyt, joista yksi on omien sukujuurien etsiminen. Matkojen suunnittelussa on tärkeä tietää asiakkaan tarpeista, jonka selvitimme virtuaalisen kyselyn kautta. Vaikka moni matkanjärjestäjä myy valmiita matkapaketteja Karjalan alueella, ne keskittyvät suurimmaksi osaksi samoille alueille, eikä reitistä poikkeaminen ole aina mahdollinen. Pidetyt kyselyn tulokset näyttivät, että Venäjälle mennään ostoksille, vierailemaan sukulaisten ja ystävien luokse tai lomalle. Yleensä vierailu jää rajan lähistöalueelle, koska puuteellisen tiedon takia pidemmälle ei uskalleta matkustaa. Kysely myös paljasti, että oma auto on suosituin kulkuväline ja kulttuuri on myös yksi kiinnostavimmista vetovoimatekijöistä.

Karjalan Tasavallan alueella on viime aikoina tosi paljon panostettu infrastruktuurin kehittämiseen: alkoi ilmestyä paljon uusia majoitus ja ruokapaikkoja, kuten myös huoltoasemien määrä on kasvamaan päin. Tämä kaikki johtaa siihen, että matkustaminen omalla autolla Karjalan alueella helpottuu ja sen takia lisääntyy. Tässä kehittymisessä on osin auttaneet laajat hankkeet, kuten CBC Karelia ja Venäjän ja Suomen välinen yhteistyö.

### **Oma arviointi**

Omasta näkökulmasta onnistuimme työssämme hyvin, paitsi taustatietojen selvittäminen vei odotettua enemmän aikaa. Vaikka karjalaista kansaa on tutkittu paljon, moni asia on jäänyt selvittämättä. Tästä johtuen tarkkojen tietojen löytäminen tuotti vaikeuksia. Tämä voi johtua siitä, että suomalais-ugrilaiset kansat kuuluvat kansalliseen vähemmistöön ja myös siitä, että itse Venäjän historia oli täynnä raskaita historiallisia yllätyksiä. Opinnäytetyön tekemisessä on paljon auttanut itsetehdyt matkat Petroskoihin, Laatokka-Karjalaan ja Vienan Karjalan kylään Vuokkiniemeen. Ja vaikka samaa reittiä oli kuljettu

useamman kerran, joka kerralla paljastui jotakin uutta ja mielenkiintoista pohdittavaksi. Viimeinen merkittävä löytö oli Facebookista löydetty Markus Lehtipuun kirja ”Karjala”, joka on vuoden 2018 palkittu teos. Kirja on täydellinen matkaopas koko Suomen ja Venäjän uuden ja vanhan Karjalan alueelle. Siihen on laadittu miltei kaikki matkaan lähteville tarvittavat asiat, kuten majoitus- ja ruokapaikat, muistomerkit, kaupungit ja kylät. Mielenkiintoista oli se, että luovutetun Karjalan paikkakunnat oli nimetty vanhaan suomalaiseen tapaan. Tämä innosti vielä enemmän, emmekä voineet olla tutkimatta kyseisten paikkojen nykyaikaisia nimiä.

Työssä oli kuvattu etnisen matkailun käsite, jonka pohjaksi valittiin karjalainen kulttuuri. Etninen matkailu perustuu matkailijoiden kiinnostukseen karjalaisen kansan kulttuuria, perinteitä ja tapoja kohtaan. Työssä on myös kuvattu onnistuneen matkailun perusteet ja tarvittava tietoa Venäjälle matkustamisesta. On tutkittu suomalaisten matkailijoiden kiinnostuskriteerit Venäjälle matkustamista varten. Tämän kaiken tuotoksena ovat syntyneet matkareitit, jotka käyvät karjalaisen kylien läpi sekä Suomen että Venäjän alueella huomioiden myös luonnolliset ja historialliskulttuurisesti merkittävät kohteet. Reitit kiertävät Vienan karjalaa, Äänisjärven ja Laatokan aluetta, kuten myös Suomessa Pohjois-Karjalan ja Etelä-Karjalan maakunnat. Matkailijoille tarjotaan syventämistä karjalaiseen kulttuuriin ei pelkästään lukemalla siitä, vaan olla osana kansan elämää.

Taustatietojen keräämisen aikana suoritimme itse virtuaalisen matkan alueelle, tuntien kylien juhlat ja surut tai kuvitellen elämää autoituneissa kylissä. Aikaisemmin tavalliselta kuulostanut paikat saivat matkan aikana nimeen merkityksen, kuten myös opimme katsomaan tuttuja paikkoja uusilla silmillä – paikat, joiden läpi on niin usein matkustettu (Kolatselgä, Prääsä, Pitkäranta, Särgelahta) ovatkin historiallisesti ja kulttuurisesti rikkaita.

Opinnäytetyön tarkoitus oli tutustuttaa matkailijoita monipuoliseen karjalaiseen kulttuuriin, mutta myös opinnäytetyön kirjoittamisen takia uudet paikat avautuivat tekijöiden edessä, esim. Karhumän alueen autoituneet kylät.

Ammatillisen kehityksen kannalta opinnäytetyötä kirjoittaessa olemme oppineet järjestämään kansainvälisiä matkoja teoriassa ja ottamaan huomioon etnisen matkailun liittyviä positiivisesta ja negatiivisesta puolesta. Opinnäytetyölle asetetuista tavoitteista olemme saavuttaneet tavoitteet palvelun suunnittelusta, tuottamisesta ja myös olemme pohtineet opinnäytetyössä kuvatun tuotteen kehittämiseen liittyviä asioita.

Opitun materiaalin pohjalta voin rohkeasti todeta, että osaamme järjestää yksilöityä elämysmatkoja lainsäädännön mukaan, työskentelemään monikulttuurisessa ympäristössä ja tarvittaessa tuotteistamaan niitä entistä perusteellisemmaksi.

### **Jatkokehityksen idea**

Tämä opinnäytetyö antaa pohjan seuraavalle opinnäytetyölle, jos joku haluaa lähteä tutkimusmatkalle Karjalaan. Matkareitit ovat suunnitellut siten, että he kattavat koko Karjalan alueen sekä Suomessa että Venäjällä. Ja vaikka Karjalan Tasavallan aluetta on kehitetty viime aikoina paljon, tämä työ tuo uutta näkemystä matkustamiselle karjalaisten keskuudessa. Opinnäytetyössä matkareitit ovat tuotteistetut siten, että ne kattavat koko karjalaisten asutusta laajasti. Tutkija voi valita itselle sopivamman reitin ja suunnitella sen pohjalta kokonaisen elämyksellisen matkapaketin, johon sisältyy majoitus, ruokailu ja oheispalvelut.

Toinen mahdollisuus kehittää työtä on, että matkustaja itse jatkaa tutustumista suomalais-ugrilaiseen kulttuuriin avartamalla omaa matkaa maantieteellisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että reittiä voi jatkaa Karjalan kannakselle, Tihvinan karjalasten asutusalueelle tai jopa Tverille asti.

Siitä huolimatta, että suomalais-ugrilaiset kansat asuvat niin laajalla alueella, kun Suomessa, että Venäjällä, opinnäytetyön aikana on huomattu sellaiset samalaisuudet, kun asutus vesistöjen lähellä. Suomalaiseen kulttuuriin liittyviä piirteitä ovat rantasaunat ja savusaunat, kalastus ja metsästys. Karjalaiset talot ovat rakennetut saman tyylin mukaan: niillä on pienet ikkunat ja korkeat katot. Oman kulttuurin säilyttäminen on yksi tärkeimmistä asioista karjalaisten keskuudessa, tästä kertovat karjalanpiirakat, runojen laulaminen ja kanteleen soitto. Laulamisen myötä, karjalaiset liikkuvat laajalla alueella, josta kertoo Veinan karjalasta tulleen runolaulajan Mikhail Pertusen patsas livviläiskarjalaisten asutusalueella Joensuussa.

Suurimmat eroavaisuudet ovat karjalan kielen murteissa. Povenetsan karjalanpiirakat leivotaan vepsäläisten tapaan ja vepsäläiset talot ovat enemmän koristeluja.

Karjalan kulttuuri on tosi rikas, vaikka itse kansa kuuluu vähemmistöön. Tutkimusta voisi jatkaa käyttäen tässä opinnäytetyössä esiteltyjä reittejä.

## Lähteet

Bensaralli.com Ohjeita rajan ylitykseen. Hyvä tietää. 2 sivu. Haettu 25.4.2017.  
<https://bensa-ralli.com/venajan-teiden-kunto-kesalla-ja-talvella/>

Bensaralli.com Ohjeita rajan ylitykseen. Maahantulokortti ja tulliselvityskaavake –  
 täyttöohjeet. Haettu 25.4.2017. <http://bensaralli.com/migraatiolapun-ja-tulliselvityskaavakkeen-tayttoohjeet/>

Finlex. Ajantasainen lainsäädäntö. Valmismatkalaki 1 luku, 2-3 § (19.12.2008/938) Haettu  
 3.10.2017. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19941079>

Finlex. Ajantasainen lainsäädäntö. Valmismatkalaki 2 luku, 6-9 § (19.12.2008/938) Haettu  
 3.10.2017. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19941079>

Finlex. Ajantasainen lainsäädäntö. Valmismatkalaki 3 luku, 16-17 § (19.12.2008/938)  
 Haettu 3.10.2017. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19941079>

Finlex. Ajantasainen lainsäädäntö. Valmismatkalaki 3 luku, 19-20 § (19.12.2008/938)  
 Haettu 3.10.2017. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19941079>

Finlex. Ajantasainen lainsäädäntö. Valmismatkalaki 3 luku, 22-23 § (19.12.2008/938)  
 Haettu 3.10.2017. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19941079>

Heikkinen Arto. 2017. lehtori. Kajaanin Ammattikorkeakoulu. Suomalaisen  
 hyvinvointimatkailun kehittäminen. Luento. 19.9.2017

Karjalan Tasavallan kansallinen arkisto. Karjalan tasavallan 90-vuotisjuhlaan. Karjalan  
 alueen historian sivuilla

Karusaari Riitta. Nylund Anu. 2009. Matkailu on cool. WSOYpro Oy. Helsinki

Kilpailu- ja kuluttajavirasto. Haettu 3.10.2017. <https://www.kkv.fi/Tietoa-ja-ohjeita/Matkustaminen-ja-matkan-jarjestaminen/matkustaminen-ja-liikenne/>

Kilpailu- ja kuluttajavirasto. Haettu 3.10.2017. <https://www.kkv.fi/Tietoa-ja-ohjeita/Matkustaminen-ja-matkan-jarjestaminen/matkustaminen-ja-liikenne/valmismatka/>

Kostiainen Auvo. Ahtola Janne. Koivunen Leila. Korpela Katariina. Syrjämaa Taina. 2004.  
 Matkailijan ihmeellinen maailma. Saarijärven Offset Oy. Saarijärvi

Lytän rajavartioasema

Managing Tourism at Places of Heritage Significance. 1999. INTERNATIONAL CULTURAL TOURISM CHARTER. International council on monuments and sites. ICOMOS. Mexico

Matkailumedia. Rantapallo. Haettu 25.4.2017 [www.rantapallo.fi/matkavakuutus-vertailu/](http://www.rantapallo.fi/matkavakuutus-vertailu/)

Matkustaminen A-Ö. Ulkoasiainministeriö. Haettu 25.4.2017. <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=49389&culture=fi-FI&contentlan=1>

Matkustaminen ja maat. Ulkoasiainministeriö. Haettu 25.4.2017. <http://formin.finland.fi/Public/default.aspx?nodeid=49153&contentlan=1&culture=fi-FI>

Pesonen Ismo. Mönkkönen Tytti. Honkkanen Tarja. 1999. Matkailun lainsäädäntö. Oy Edita Ab. Helsinki. 2000

Suomen suurlähetystö. Matkalla Venäjällä. Haettu 25.4.2017. <http://www.finland.org.ru/public/default.aspx?contentid=86957>

Suomen suurlähetystö. Tietoja Venäjästä. Matkalla Venäjällä. Haettu 25.4.2017. <http://www.finland.org.ru/public/default.aspx?nodeid=37006&contentlan=1&culture=fi-FI>

Tilastokeskus. Tilastot aihealueittain. Liikenne ja matkailu. Suomalaisten matkailu. Haettu 6.10.2017

Tonder Mika. 2013. Ideasta kaupalliseksi palveluksi. Hansaprint Direct Oy. Vantaa

Venäjän Suurlähetystö Suomessa. Kotisivut. Konsuliosasto. Viisumiasiat. Haettu 25.4.2017. <https://helsinki.mid.ru/web/helsinki-fi/turistiviisumi>

Verhelä Pauli. 2003. Matkailun ohjelmapalvelut. WS Bookwell Oy. Porvoo

Wikipedia. Vapaatietosanakirja. Haettu 13.11.2017. <https://fi.wikipedia.org/wiki/Soutj%C3%A4rvi>

Wikipedia. Vapaatietosanakirja. Haettu 13.11.2017. [https://fi.wikipedia.org/wiki/Suomalais-ugrilai-set\\_kansat](https://fi.wikipedia.org/wiki/Suomalais-ugrilai-set_kansat)

Wikipedia. Vapaatietosanakirja. Haettu 19.1.2017 <https://fi.wikipedia.org/wiki/Karjala>

- Wikipedia. Vapaatietosanakirja. Haettu 19.1.2017.  
[https://fi.wikipedia.org/wiki/Karjalan\\_historia](https://fi.wikipedia.org/wiki/Karjalan_historia)
- Wikipedia. Vapaatietosanakirja. Haettu 19.1.2017.  
[https://fi.wikipedia.org/wiki/Karjalan\\_kieli](https://fi.wikipedia.org/wiki/Karjalan_kieli)
- Wikipedia. Vapaatietosanakirja. Haettu 19.1.2017.  
[https://fi.wikipedia.org/wiki/Karjalan\\_tasavalta](https://fi.wikipedia.org/wiki/Karjalan_tasavalta)
- Wikipedia. Vapaatietosanakirja. Haettu 19.1.2017. [https://ru.wikipedia.org/wiki/Дмитрий\\_Александрович](https://ru.wikipedia.org/wiki/Дмитрий_Александрович)
- Wikipedia. Vapaatietosanakirja. Haettu 19.1.2017.  
[https://ru.wikipedia.org/wiki/История\\_Карелии](https://ru.wikipedia.org/wiki/История_Карелии)
- Wikipedia. Vapaatietosanakirja. Haettu 19.1.2017. <https://ru.wikipedia.org/wiki/Карелы>
- Vilkka Hanna. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki.
- Vuoristo Kai-Veikko. 2003. Matkailun maailma. WS Bookwell Oy. Porvo
- Александрова А.Ю. 2004. Международный туризм. ЭКМОС. Москва
- Биржаков М.Б. 2002. Введение в туризм (3-е изд.). Издательский дом Герда. Москва - Санкт-Петербург
- Бобков А.Г., Кудреватых С.А., Писаревский Е.Л. 2014. Безопасность туризма. Федеральное агентство по туризму. Москва
- Гаранин Н.И., Булыгина И.И. 2004. Менеджмент туристской и гостиничной анимации: Учебное пособие. Советский спорт. Москва
- Егоренков Л. И. 2009. Введение в технологию туризма. Финансы и статистика. Москва
- Институт языка, литературы и истории Карельского филиала академии наук СССР. 1983. Карелы Карельской АССР. Петрозаводск «Карелия»
- Карелия. Туристский портал. Информационный туристский центр Республики Карелия. Haettu 10.10.2017. <http://www.ticrk.ru/o-karelii/obshchaya-informatsiya-ob-otdykhe-v-karelii/>

Карелия. Туристский портал. Информационный туристский центр Республики Карелия. Наettu 09.10.2017. <http://www.ticrk.ru/putevoditel/chto-posmotret-v-karelii-kak-proekhat/kakie-vidy-otdykha-polulyarnv-karelii/>

Каурова А.Д. 2004. Организация сферы туризма. Учебное пособие. Издательский дом Герда. Москва -- Санкт-Петербург

Квартальнов В.А. 2006. Туризм: Учебник. 2-е изд. Финансы и статистика. Москва

Писаревский Е.Л. 2014. Основы туризма. Федеральное агентство по туризму. Москва

Ростуризм. 2017. Федеральное агентство по туризму. Министерство культуры РФ. Выборочная статистическая информация.

Саак А.Э., Пшеничных Ю.А. 2007. Маркетинг в социально-культурном сервисе и туризме. Москва - Санкт-Петербург

Сапожникова Е.Н. 2006. Страноведение. Академия. Москва

Смыкова М.Р. 2006. Туризм. Учебник. Алматы

Суртаев Б. М. Вестник угроведения. 2012. Этнографический туризм как способ сохранения и возрождения этнокультурного наследия. № 1(8). Paikka tuntematon.

Чудновский А.Д. Жукова М.А. 2014. Управление потребительскими предпочтениями в сфере отечественного туризма и гостеприимства, и основные направления реализации туристского продукта: учебное пособие. Федеральное агентство по туризму. Москва



Liitteet

Matkareitit Karjalaan

